

RŪDOLFS ŠTEINERS KOPIENA PĀR MUMS, KRISTUS MŪSOS

Diseldorfa, 1915. gada 15. jūnijs

Mēs esam šeit šodien sapulcējušies ar nolūku atzīmēt jauna atzara rašanos. To ir nodibinājis mūsu mīļais draugs prof. Kremers (*Craemer*) ar domu veltīt savus spēkus gara dzīves kopšanai mūsu garazinātniskai kustībai atbilstošā veidā. Šādos gadījumos vienmēr ir labi atcerēties, kas ir mūsu, no atsevišķiem atzariem sastāvošās apvienības īstā jēga. Der pajautāt sev, kādēļ mēs sanākam kopā un veidojam darba grupas, kādēļ strādājam tajās gribam veltīt savus spēkus garīgo vērtību kopšanai. Ja mēs gribam pareizi atbildēt uz šo jautājumu, mums jābūt skaidrībā par to, ka mūsu attieksme pret darbu, ko mēs veicam šeit, noteiktā ziņā atšķiras no mūsu attieksmes pret citiem mūsu darbiem.

Mūsdienu cilvēks, kas negrib iepazīties ar dziļāku patiesību par cilvēces garīgo attīstību, varētu jautāt: vai jūs nevarētu nodarboties ar šo garazinātne nevis noslēgtās grupās, bet vienkārši tā, ka šo grupu lektori pavisam brīvi aicinātu kopā cilvēkus, kuri ne īpaši pazīst cits citu, lai piedāvātu viņu dvēselēm tos garīgos labumus, par kuriem jūs runājat? Pats par sevi saprotams, ka mēs varam rīkoties arī tā, taču, kamēr mums ir iespējams radīt saikni – gan plašākā, gan šaurākā ziņā, to cilvēku starpā kuri cits citu pazīst, kuri apvienojas šajās grupās kā labākie draugi, kā brāļi un māsas, tik ilgi mēs gribam to darīt balstoties garazinātnes izraisītajās jūtās un sapratnē. Ne velti pie mums cilvēki pulcējas, lai koptu mūsu gara īpašuma intīmāko daļu un ar visu nopietnību uzņemam strādāt kopā brālīgā mīlestībā un vienprātībā. Tam ir nozīme ne vien mūsu savstarpējām attiecībām, ne vien tam, ka mēs varam runāt pavisam citādi, ja zinām, ka runājam ar radniecīgām dvēselēm, kuras apzināti apvienojušās kopīgam darbam. Ne tikai tam ir nozīme, bet vēl kaut kam citam. Apvienojoties atsevišķos atzaros, mēs veicam kaut ko tādu, kas ir intīmi saistīts ar visu mūsu garīgās kustības būtību, ja mēs to saprotam visā tās dziļumā. Mūsu garīgajai kustībai jācaurstrāvo mūs ar apziņu, ka tai ir nozīme ne tikai tai esamībai, ko var aptvert mūsu maņas un ārējai pasaulei pievērsta prāts. Mūsu garīgās kustības dalībniekiem skaidri jāapzinās, ka mūsu dvēseles meklē tajā īstu, patiesu saikni ar garīgajām pasaulēm. Mums sev arvien no jauna jāsaprot: kad mēs nodarbojamies ar garazinātne, mēs noteiktā ziņā pārnesam savas dvēseles tajās pasaulēs, kuras apdzīvo ne tikai Zemes būtnes, bet arī augstāko hierarhiju, neredzamo pasaulu būtnes. Mums jāapzinās, ka mēs noteiktā mērā esam šajās neredzamajās pasaulēs iekšā un, ka mūsu darbam ir noteikta nozīme šīm neredzamajām pasaulēm. Tas mums savā darbā pilnībā jāapzinās. Patiešām garīgajam darbam, ko mēs veicam savās darba grupās, kur cilvēki pazīst cits citu un strādā brālīgā saskaņā, ir pavisam cita nozīme garīgajām pasaulēm, nekā tam, ko mēs veicam ārpus šīm grupām izkaisīti pasaulē. Lai to pilnībā saprastu, mums būs jāatsauc atmiņā dažas no tām svarīgajām atziņām, ar kurām pēdējo gadu gaitā mūsu dvēselēm bija darīšana.

Atcerēsimies, ka mūsu Zemes attīstība norisinājās tā, ka pēcatlantiskajā laikā to nesa tā kopiena, ko mēs saucam par senās Indijas kultūru. Vēlāk šo kultūru turpināja tas, ko

mēs apzīmējam ar vairāk vai mazāk derīgu nosaukumu – tas tagad nav būtiski –: senās Persijas kultūras periods. Tad nāca Ēģiptes-Haldejas-Babilonas kultūras periods, tad grieķu-latīņu, un tad mūsu, piektais pēcatlantiskais kultūras periods. Katram šādam kultūras periodam ir savs uzdevums: no vienas puses, tas ir uzdevums īpašā veidā kopt kultūru un garīgo dzīvi ārējā redzamajā pasaulē. Taču vienlaicīgi katrai šādai kultūrai jāgatavo, zināmā mērā jāiznēsā, tā teikt, savā klēpī tas, kam jādarbojas nākamajā kultūras periodā.

Pirmajam pēc Atlantīdas, t.i., Indijas kultūras periodam bija jāgatavo savā klēpī senās Persijas periods, senās Persijas kultūrai - Ēģiptes-Haldejas-Babilonas kultūra utt. Arī mūsu piektajai kultūrai jāgatavo nākamais kultūras periods. Bieži ir ticis teikts, ka mūsu garazinātnes uzdevums ir ne vien sagādāt gara veltes mūsu dvēselēm, kas gan ir pilnīgi pareizi, jo šī gudrība paver mums mūžīgās dzīves iespēju, taču vienlaicīgi mūsu uzdevums ir arī sagatavot 6. kultūras perioda garīgo saturu, ko tad varēs izmantot strādājot ārējā dzīvē. Tā tas bija katrā atsevišķā pēcatlantīdas kultūras periodā. Un vietas, kurās vienmēr tika sagatavots tas, kas nākamajiem kultūras periodiem bija nozīmīgs ārējā dzīvē, bija mistēriju vietas. Tās bija cilvēku apvienības, kurās tika strādāts citādi, nekā ārējā pasaulē.

Jūs zināt arī to, ka pirmajā pēcatlantiskajā, t.i., senās Indijas kultūras periodā, pirmām kārtām, tika kopta cilvēka ētermiesa, persiešu kultūrā – astrālā miesa, ēģiptiešu-haldeju periodā – sajūtu dvēsele, grieķu-latīņu – prāta vai iedabas dvēsele. Mūsu kultūras laikā tiek kopts tas, ko mēs saucam par apziņas dvēseli, un tā būs jāizstrādā līdz zināmai pilnībai līdz piektās kultūras beigām. Bet mums jāgatavo arī tas, kas veidos sestās kultūras saturu, kas piešķirs raksturu tā laika ārējai kultūrai. O, šī sestā kultūra! Tai piemītīs daži vaibsti, dažas rakstura īpašības, kas gaužām atšķirsies no mūsu laikam piemītošajām īpašībām. Mēs varam izcelt vispirms trīs raksturīgas īpašības, kuras mums jau tagad jānes savās sirdīs pretī sestajai pēcatlantiskajai kultūrai kā savus ideālus.

Pašlaik cilvēku sabiedrībā vēl nav tā, kas sestās kultūras laikā piemītīs tiem cilvēkiem, kuri būs sasnieguši sestā perioda mērķi, kuri nebūs aizkavējušies savā attīstībā, tātad nevis to starpā, kuri sestās kultūras laikā būs mežoņi un barbari. Tātad tiem Zemes iedzīvotājiem, kuri sestajā kultūras periodā būs sasnieguši augstāko kultūras pakāpi, viena no svarīgākajām rakstura īpašībām būs zināma moralitāte. Tagad no šīs rakstura īpašības cilvēcē var novērot gaužām maz. Šodien cilvēkam jābūt daudz smalkāk organizētam nekā parasti, lai redzot pasaulē citus cilvēkus, kuriem iet sliktāk nekā viņam, sajūtu sāpes. Protams, smalkāk organizētās dabas cilvēki jau šodien sajūt sāpes par sāpēm, kas ir izplatītas visā pasaulē pār daudziem cilvēkiem, bet tie tad patiešām ir smalkāk organizētas dabas cilvēki. Sestās kultūras laikā cilvēks, kas būs sasniedzis šīs kultūras augstumus, ne tikai jutīs sāpes no tā, ka posts, nabadzība un ciešanas ir izplatītas pasaulē, bet viņš sajūtīs katra cilvēka ciešanas kā savējās. Kad viņš redzēs izbadējušos cilvēkus, viņš pats reāli sajūtīs badu līdz pat fiziskajam ķermenim; cita cilvēka bads viņam būs neciešams. Tas, kas šeit tika iezīmēts, proti, ka sestajā kultūrā atsevišķa cilvēka labklājība būs pilnībā atkarīga no visas cilvēces labklājības, tā ir morāla rakstura īpašība. Kā tagad viens atsevišķais cilvēciskā organisma loceklis ir atkarīgs no visa ķermeņa veselības, un, ja viss cilvēks nav vesels, tad arī atsevišķais

loceklis nevar atbilstoši funkcionēt, tā sestajā kultūrā tas pārņems visu civilizēto un pēc tam kultivēto cilvēci tā, ka atsevišķais tās loceklis daudz lielākā mērā jutīs līdzīgu visam postam, citu līdzcilvēku nabadzībai vai bagātībai. Tā ir pirmā, morālā īpašība, kas sestajā kultūrā raksturo civilizēto cilvēci.

Otra pamatīpašība būs tā, ka viss tas, ko mēs šodien saucam par ticības vērtībām, daudz lielākā mērā būs atkarīgs no atsevišķa cilvēka individualitātes, nekā tas ir šodien. Garazinātne par to saka, ka sestajā kultūras periodā cilvēki sasniegs pilnīgu domu brīvību reliģiozā jomā, viņi ilgosies pēc domu brīvības. Viss, kam cilvēks grib ticēt, viņa reliģiozā pārliecība tiks atstāta viņa individualitātes ziņā. Ticības kopienas, reliģiozās konfesijas, kādas šodien vēl daudzviet eksistē, sestajā kultūrā tajā cilvēces daļā, kas tad būs civilizēta, vairs nebūs noteicošas. Ikviens izjutīs kā nepieciešamību pilnīgu domu brīvību attiecībā uz reliģiozo pārliecību.

Un trešais būs tas, ka sestajā kultūrā cilvēki uzskatīs par zināšanām tikai garīgās zināšanas, atzīs, ka garīgums ir izplatīts pasaulē un, ka cilvēka dvēselei jāsaistās ar šo garīgumu. Tas, ko šodien sauc par zinātni, proti materiālistiskā zinātne, sestajā kultūrā vispār vairs netiks saukta par zinātni. To aplūkos kā vecu māņticību, un tā kaut ko nozīmēs tikai tiem cilvēkiem, kuri būs palikuši piektās kultūras attīstības pakāpē, kas tad praktiski būs jau izdzīvota. Šodien mēs aplūkojam kā māņticību, kad, teiksim, nēģeris domā, ka pēc viņa nāves no viņa ķermeņa nedrīkst tikt atdalīts neviens loceklis, citādi viņš nevarēsot uzturēties garīgajā pasaulē kā vesels cilvēks. Šodien nēģeris vēl savieno nemirstību ar tīro materiālismu, proti, viņš tic, ka kādam viņa fiziskās miesas nospiedumam jāienāk garīgajā pasaulē. Tātad principā viņš domā materiālistiski, lai arī tic nemirstībai. Savukārt mēs jau šodien zinām no garazinātnes, ka mums jāatšķir gars no miesas, ka tikai gars ieiet pārjutekliskajā pasaulē, ka mums šodien šī materiālistiskā ticība nemirstībai jāaplūko kā māņticība. Visa materiālistiskā ticība, arī materiālistiskā zinātne sestajā kultūras periodā pastāvēs kā veca māņticība. Par zinātni cilvēki pašsaprotami dēvēs tikai to, kam, kā garazinātne saka, pamatā ir pneimatoloģija jeb garīgums.

Jūs redzat, ka mūsu garazinātne ir aicināta sagatavot cilvēku apziņu sestajai kultūrai. Mēs mēģinām kopt garizinātni, lai pārvarētu materiālismu un sagatavotu to, kam sestajā kultūras periodā jābūt par zinātni. Mēs nodibinām cilvēku kopienas, kurās nedrīkst valdīt ticība autoritātēm, nekādām mācībām tikai tādēļ, ka tās pasniedz viena vai otra personība. Mēs dibinām cilvēku kopienas, kurās visam, patiešām visam jātiek uzbūvētam uz brīvas garizinātnisko atziņu pieņemšanas. Tādejādi mēs gatavojam to, ko garazinātne sauc par domu brīvību, un apvienojoties brālīgajās apvienībās, lai nodarbotos ar mūsu garizinātni, mēs gatavojam to, kam kā kultūrai, kā civilizācijai jācaurstrāvo sestais pēcatlantiskais kultūras periods.

Bet, lai vēl labāk saprastu, kam īsti ir vajadzīgas mūsu brālīgās apvienības, mums jāiedziļinās cilvēces attīstības gaitā vēl dziļāk. Pirmajā pēcatlantiskajā kultūrā arī pastāvēja kopienas, kurām toreiz bija mistēriāls raksturs. Tajās tika kopta gudrība un izstrādāti spēki, kas vēlāk valdīja otrajā pēcatlantiskajā kultūras periodā. Tas nozīmē, ka senajā Indijā īpašajās apvienībās jau tika kopts tas, kas vēlāk turpinājās kā astrālās miesas kopšana. Ja mēs šodien gribētu aprakstīt, kas šajās īpašajās senās Indijas

apvienībās ir ticis kopts, turklāt atšķirīgi no toreizējās ārējās Indijas kultūras, lai sagatavotu senās Persijas kultūru, tas aizvestu mūs pārāk tālu. Tomēr jāsaņem, ka tad, kad šie senajai Indijas kultūrai piederošie cilvēki apvienojās, lai sagatavotu to, kas bija jāgatavo otrajam kultūras periodam, tad viņi juta: tas vēl nav sasniegts, tā mūsos vēl nav, tas mums piemīt tikai tad, kad mūsu dvēseles atkal inkarnēs nākamajā kultūras periodā.

Mums, kas dzīvo pašreizējā kultūras periodā, jāapzinās, ka tas, kas mūsos tiek izveidots parastās civilizācijas, parastās kultūras ietekmē, ir apziņas dvēsele. Tā ir sākusi rosīties cilvēkos kopš 14., 15., 16. gadsimta līdz ar ārējās, materiālistiskās zinātnes parādīšanos, kas veicināja materiālistisku domāšanu un apziņu. Apziņas dvēsele attīstīsies arvien vairāk un līdz piektās kultūras beigām tiks pilnībā izstrādāta. Savukārt sestās kultūras periodu pārņems Garīgā Patība. Tad dvēselēs būs jātiek izveidotai Garīgajai Patībai kā pašlaik tiek veidota apziņas dvēsele. Un Garīgās Patības īpatnība, tās priekšnosacījums ir šis trīs rakstura īpašības cilvēka dvēselē, par kurām es esmu runājis un kā par to runā garazinātne: spēja brālīgi sadzīvot sociālajā dzīvē, domu brīvība un pneimatoloģija [apziņa par to, ka gars ir visas radības pamatā kā primārais faktors]. Sestās kultūras cilvēku kopienā Garīgā Patība tiks veidota tā, kā mūsu 5. pēcatlantiskās kultūras dvēselēs, pateicoties ārējai kultūrai, tiek veidota apziņas dvēsele. Šādai kopienai ir vajadzīgas tieši šīs rakstura īpašības. Tādēļ mēs drīkstam domāt, ka, pateicoties tam, ka mēs brālīgi apvienojamies savās darba grupās, pār mums neredzami plīvo tas, ko var nosaukt par pašas Garīgās Patības bērnu, par kuru rūpējas un kuru audzina augstākās hierarhijas, lai vēlāk šādi izstrādātais spēks varētu plūst lejā mūsu dvēselēs, kad tās atkal būs iemiesojušās sestajā kultūras periodā. Tātad savās brālīgajās grupās mēs veicam darbu, kas plūst augšup un vairo spēkus, kas tiek gatavoti Garīgajai Patībai.

Jūs redzat, ka tikai pateicoties garazinātnei mēs varam saprast, ko mēs īsti veicam šādās darba grupās attiecībā uz mūsu saistību ar augstākajām, garīgajām pasaulēm. Doma, ka mēs to darām, ka mēs savās grupās veicam darbu ne tikai pašu egoitātes gandarīšanai, bet, ka mēs to veicam, lai tā augļi plūstu augšup garīgajās pasaulēs. Doma par šo darbu saistībā ar garīgajām pasaulēm piešķir mūsu kustības atzaram pareizo svētību. Tādēļ ir ļoti svarīgi patiešām aptvert šo faktu garīgi. Mēs satiekamies darba grupās, kuras blakus nodarbībām ar garazinātnei, ar pneimatoloģiju, blakus tam, ka tās grib atteikties no jebkādām dogmām, atvairīt jebkādu ticības spiedienu un kopt domu brīvības kultūru – blakus tam visam mēs tiecamies veikt savu darbu brālīgas sapratnes ziņā. Ir svarīgi, lai mēs kopienas domu pareizi un pa īstam uzņemtu savā apziņā, lai mēs sev teiktu: bez tā, ka mēs atrodamies piektajā pēcatlantiskajā kultūrā un attīstāmies tajā pilnīgi individuāli, mums jāsaņem augstākās kopienas vēsma, kurai mēs liekam pamatu brīvajā brālīgajā mīlestībā savās darba grupās.

Piektās pēcatlantiskās kultūras svarīgais uzdevums ir meklēt apziņas dvēseli. Šis ir rietumu Eiropas un pavisam tieši Viduseiropas uzdevums, proti, arvien vairāk attīstīt individuālo kultūru, individuālo apziņu. Tas ir tas svarīgākais mūsu laikā. Mēs varam salīdzināt šo mūsu kultūru ar grieķu un romiešu kultūru. Grieķu kultūras periodā ir sevišķi uzkrītoši, ka tur vēl pavisam īpaši valda grupas dvēseles apziņa, un tieši pie civilizētiem grieķiem. Tas, kurš piedzima un dzīvoja Atēnās, jutās pirmām kārtām atēnietis. Šai pilsētas kopienai piemita pavisam cita nozīme iepretī atsevišķam

cilvēkam, nekā jebkādai cilvēku kopienai mūsdienās. Šodien cilvēks grib izaugt ārā no kopienas, un piektajā pēcatlantiskajā kultūrā tas ir pareizais uzdevums. Arī Romā cilvēks nebija nekas cits, kā pirmām kārtām Romas pilsonis. Turpretī piektajā pēcatlantiskajā kultūras periodā ir pienācis laiks, kad katrs no mums grib būt pirmām kārtām cilvēks un nekas cits kā cilvēks savā intīmākajā būtībā.

Tas, kas izraisa mūsos tik sāpīgus pārdzīvojumus vērojot Zemes cilvēku tieksmi attālināties citam no cita, ir tikai reakcija uz nenovēršamu piektā kultūras perioda tieksmi brīvi izveidot vispārcilvēcisko elementu. Tam faktam, ka atsevišķas zemes un tautas naidīgi noslēdzas cita no citas, šodien vajadzētu jo vairāk – aiz pretestības – veicināt cilvēkā iekšēju spēku, kas ļautu viņam būt pirmām kārtām pilnīgi cilvēkam, kas ļautu viņam izaugt no visām vecām kopienām, kurās viņš ir iesaistīts neapzināti. To vietā viņam jāsagatavo jaunas kopienas, kas ir uzbūvētas pilnīgi apzināti, kurās viņš varēs brīvi ienākt sestajā kultūras periodā, kuras viņš pats uzņemas veidot un kopt. Šī kopiena plīvo mūsu priekšā kā augsts ideāls, ko izveidos sestais kultūras periods tādējādi, ka civilizēti cilvēki pašsaprotamā kārtā, vadoties pēc impulsa, kas izriet no viņu pašu dvēseles, stāvēs cits citam pretī kā brāļi un māsas.

No daudziem priekšlasījumiem, kas tika nolasīti pēdējo gadu gaitā, mēs zinām, ka Eiropas austrumos dzīvo viena tauta, kas ir īpaši aicināta tikai sestajā kultūrā īpašā veidā izpaust to, kas tai piemīt kā elementārs spēks. Mēs zinām, ka krievu tauta tikai sestajā kultūras periodā būs nobriedusi tam, lai pielietotu spēku, kas šodien tai piemīt elementārā veidā. Rietumu un austrumu Eiropa ir aicināta ienest cilvēka dvēselē to, kas tajā ir jāienes ar apziņas dvēseles starpniecību. Austrumi nav aicināti to paveikt. Eiropas Austrumiem būs jāgaida, kamēr Garīgā Patība nolaidīsies uz Zemes un varēs caurstrāvēt cilvēku dvēseles. Tas tika bieži minēts, mums tas tikai pareizi jāsaprot. Nepareizi saprasta šī misija viegli var izraisīt Austrumos augstprātību un pārākuma sajūtu. Piektā pēcatlantiskā kultūras perioda virsotnei jātiek sasniegtai jau piektajā pēcatlantiskajā periodā. Tas, kas tam sekos kā sestais un septītais kultūras periods, būs lejupejoša attīstība. Un tomēr būs tā, ka šīs lejupejošās kultūras attīstība sestajā kultūras periodā tiks inspirēta un caurstrāvota ar Garīgo Patību. Par to, ko šodien austrumu inteliģenti sauc „krievu cilvēks” un, ko austrumu cilvēks instinktīvi – jāsaka gan, ka bieži vien ačgārni instinktīvi – jūt kā taisnību, par to viņiem lielākoties ir tikai pavisam neskaidra apziņa. Raksturīgi ir jau tas vien, ka viņi saka „krievu cilvēks”, nevis kā mēs Rietumos: brits, francūzis, itālis, vācietis. Viņi saka „krievu cilvēks”, un daudzi krievu inteliģences pārstāvji piešķir lielu nozīmi tieši šim apzīmējumam. Tas ir dziļi pamatots visā atbilstošās kultūras ģenijā, tostarp arī tās valodā. Ar to ir domāts tas, kas jau izplatās pār cilvēku kopienu kā vispārējs cilvēciskums, kā kaut kas līdzīgs brālīgumam. Tādēļ tiek uzsvērts tieši cilvēciskais elements. Taču vienlaicīgi tas parāda, ka tie, kuri to saka, vēl nav sasnieguši pilnu briedumu, kas būs jāsasniedz tālā nākotnē. Tas izpaužas tajā faktā, ka lietvārdam tiek pievienots kaut kas tāds, kas ir krasā pretrunā ar to. Kad saka „krievu cilvēks”, tad ar īpašības vārdu it kā nosvītro to, ko izsaka lietvārds, jo, ja reiz ir jāsasniedz cilvēciskums, tad nedrīkst lietot tādu īpašības vārdu, kas padara šo cilvēciskumu par kaut ko izslēdzošu.

Bet jāsaka, ka pašlaik krievu inteliģences pārstāvjos ir vēl daudz dziļāk pamatots tas, ka nākotnē jāvalda kādai kopienas idejai, brālības idejai, ko varēs saprast tikai nākotnē.

Šai ziņā krievu dvēsele jau tagad jūt, ka Garīgai Patībai reiz jānolaižas, un tai būs jābūt cauraustai ar brālības jūtām. Tā nekad nevarēs izplatīties kopienā, kurā cilvēki nejūt cits citā brāli. Tādēļ krievu inteliģenti, kā viņi sevi sauc, pārmet Rietumu Eiropai sekojošo. Viņi saka: 'Jūs nepiešķirat nekādu nozīmi īstai kopienas dzīvei; jūs kopjat tikai individuālismu. Ikviens grib piederēt tikai sev, ikviens grib būt individualitāte. Jūs novedat personīgo elementu līdz augstākajai pakāpei, pateicoties kam katrs atsevišķais cilvēks jūtas kā pats, kā individualitāte.' Šie pārmetumi par Eiropas kultūras barbarismu daudzkārt skan no austrumiem pretī Vidus un Rietumu Eiropai. Tie, kuri mēģina saprast, kas īsti notiek, jūtas spiesti teikt, ka visa Rietumu un Viduseiropa patiešām jau ir zaudējusi jebkādu sajūtu par cilvēciskām kopsakarībām. Un, jaucot tagadni ar nākotni, viņi saka: 'Īstās cilvēciskās kopsakarības, kur katrs jūtas kā otra brālis, kur tas, kas stāv augstāk par citu, jūtas kā viņa „tētis” un „māmiņa”, tātad īstā kopienas dzīve pastāv tikai Krievijā.' Tā saka krievu inteliģenti. Un vēl viņi saka, ka tādēļ rietumeiropējiskā kristietība nav spējusi kopt īstu cilvēcisku kopienu (*Gemeinschaftswesen*). 'Krievs – tā viņi saka – vēl pazīst kopienu.' Un tāds izcils krievu inteliģents kā 19. gadsimtā dzīvojušais Aleksandrs Hercens kā pēdējo konsekvenci ir izteicis domu, ka tādēļ Rietumeiropā nekad nevarēs sasniegt laimi. Lai kādi mēģinājumi tiktu veikti Rietumeiropas kultūras un civilizācijas ietvaros, tur nekad netiks sasniegta laime. Tur cilvēki nekad nevarēs justies apmierināti. Tur var valdīt vienīgi haoss. Vienīgā svētība slēpjas krievu tautas raksturā, kur cilvēki vēl nav atdalīti no kopienas, kur viņu ciematu kopienās vēl pastāv sava veida grupas dvēseliskums, pie kā viņi turas.

Krievu intelektuāļi godā savā tautā kā kaut ko īpaši lielu un nozīmīgu tieši to, ko mēs saucam par grupas dvēseli, no kā progresīvā cilvēce pakāpeniski ir izstrādājusies, un kurā pašlaik vēl pilnīgi dzīvo dzīvnieki. Šie cilvēki nespēj pacelties līdz domai, ka mums jāuztver nākotnes kopiena kā cēls ideāls, kas vispirms vēl jāīsteno. Viņi turas pie domas: 'Redziet, kas mums kā pēdējiem Eiropā ir palicis! Citi jau ir atraisījušies no grupas dvēseliskuma, bet mēs to esam saglabājuši, un mums tas jā saglabā.' Īstenībā šāds grupas dvēseliskums vairs nedrīkst pastāvēt nākotnē, jo tas ir vecais grupas dvēseliskums, agrākajā pakāpē aizkavējušais grupas dvēseliskums. Tas būtu tikai luciferiskais grupas dvēseliskums, kamēr patiesais grupas dvēseliskums, pēc kā cilvēcei būtu jātiecas, ir tas, ko mēs meklējam savā garazinātnē. Bet tieši pēc krievu cilvēka, proti, pēc intelektuāļu tieksmes un ilgām var redzēt, cik ļoti ir vajadzīgs kopienas gars, lai Garīgā Patība varētu nolaisties un dzīvot cilvēcē. Kā tas tur tiek meklēts uz nepareizā ceļa, tā mūsu garazinātniskajā plūsmā tas jāmeklē pareizi. Un mēs gribētu pateikt austrumu cilvēkiem, ka mums līdz galam tieši jāpārvar tas, ko jūs cenšaties ārēji saglabāt, proti, veco luciferiski-arimanisko kopienu. Luciferiskais un arimaniskais kopīgums pieprasīs no cilvēkiem piespiedkārtas ticību, kā tas notiek katoļu baznīcā un kā Krievijā to pieprasa ortodoksālā baznīca. Šajās kopienās apvienotie cilvēki nespēs saprast, kas ir domu brīvība, un viņi vismazāk varēs izstrādāt līdz galam pašu individualitāti, kas ir priekšnosacījums jaunajai brālīgajai kopdzīvei. Viņi grib saglabāt to, kas ir palicis kā asins brālīgums, kopīgums tikai caur asinīm. Garazinātnes ceļā jātiecas izveidot kopienu, kas balstās nevis asinīs, bet gan garā, dvēseļu kopīgumā. Tas ir tas, pēc kā mēs tiecamies, kad sakām: mēs gribam veidot kopienas, kurās asinis vairs nerunā. Asins saites, protams, turpinās pastāvēt ģimenēs. Tām jāpaliek, tās netiks iznīdētas, taču jārodas arī kaut kam jaunam! Tas, kam ir sava nozīme bērnībā, saglabāsies sirmgalvju spēkos, bet vēlākajā dzīves posmā cilvēkam klāt jāsaņem kaut

kas jauns. Nedrīkst domāt, ka nākotnē pastāvēs lielas cilvēku kopienas balstītas asins radniecībā. Tie ir lieli maldi, kas nāk no austrumiem un, kas ietekmē mūsdienu asiņainos notikumus tiktāl, ka zem slāvu tautas asins kopienas karoga tika izraisīts postošs karš.

Viss tikko teiktais darbojas mūsu liktenīgajā laikā, kas vienlaicīgi satur pareizo kodolu, proti, instinktīvo sajūtu, ka Garīgā Patība var rasties tikai brālīgajā kopienā. Bet tā nedrīkst būt asins kopiena, tai jābūt dvēseļu kopienai. Mēs savā darbā kopjam to, kas vēlāk izaugs par dvēseļu kopienu, kurai tad būs jābūt. Pašlaik tā ir vēl pavisam bērnišķīga stadijā. Ja Austrumeiropā cilvēki tik ļoti turas pie slāvu grupas dvēseliskuma un nevis grib tikt no tā vaļā, bet tieši pretēji, grib uzbūvēt uz šī principa visu savu valstiskumu, tad mēs zinām, ka tas tieši ir jāpārvar.

Kā lielu simbolu, šausmīgu simbolu šai ziņā var aplūkot to faktu, ka abas valstis, no kurām ir sācies karš, no vienas puses, paziņo par kara cēloni asins brālību, no otras puses, Krievija ar visām citām slāvu valstīm stāv pretī otrai valstij, kas sastāv no 13 dažādām tautībām un kurā ir atzītas 13 valsts valodas. Mobilizācijas pavēle Austrijā bija jāpaziņo 13 valodās, jo Austrijā ir apvienotas 13 tautību pārstāvji: vācieši, čehi, poļi, ruteni, rumāņi, agjāri, slovāki, serbi, kroāti, slovēni – turklāt ir vēl īpaša slovēņu sarunas valoda – bosni, dalmatīni un itāļi. Tātad Austrijā ir apvienotas 13 dažādas ciltis, nerunājot par visām sīkākām diferencēm. Vai kāds grib to ņemt vērā, vai negrib, tas rāda, ka Austrija sastāv no tāda cilvēku sajaukuma, ka tur kopīgums nekad nevar tikt pamatots ar asins brālību, jo tas, kas valda šajās īpatnējās robežās, ceļas no 13 dažādiem asins veidiem. Var teikt, ka visdaudztautiskākā no Eiropas valstīm stāv pretī valstij, kas visvairāk tiecas pēc grupas dvēseliskuma vai pēc konformitātes.

Un šī tieksme pēc grupas dvēseliskuma izraisa vēl šo to citu, turklāt visai nozīmīgu. Jau vakar atklātajā lekcijā es esmu minējis lielo filosofu Vladimiru Solovjovu kā vienu no svarīgākajiem Krievijas gariem. Solovjovs patiešām ir izcils gars, bet absolūti krievisks gars, kuru ir ārkārtīgi grūti saprast no rietumeiropieša redzespunkta. Bet antroposofiem viņš jāpazīst. Tiem, kas stāv uz garazinātnes pamata, viņš būtu jāpazīst. Viņiem būtu jācenšas pacelties līdz noteiktai Solovjova sapratnei. Es gribu jums izklāstīt, tā teikt, galveno, centrālo Solovjova ideju no mūsu padziļinātā redzespunkta. Solovjovs ir pārāk filozofs, lai pats patiešām tā vienkārši pieņemtu grupas dvēseliskumu. Tas sagādā viņam grūtības, un viņš nokļūst dažās pretrunās. Tomēr viena ideja pārņem viņu ne visai apzināti. Tā pārņem viņu tā, ka gribas teikt: Ak, vai, ja vien šis Solovjovs dzīvotu sestajā kultūrā!

Ideja, kas rietumeiropietim, arī viduseiropietim ir grūti saprotama, ir kļuvusi Solovjovam par galveno, par centrālo ideju, un tā ir sekojoša. Mēs Rietumeiropā tieši tajā, ko mēs veicam, lai sagatavotu sesto kultūru, starp citu, mēģinām saprast nāves nozīmi dzīvei. Mēs mēģinām saprast, ka nāve ir esamības formas izpausme, ka nāvē dvēsele pāriet citā esamības formā. Mēs stāstām, kā cilvēks dzīvo savā miesā un kā viņš dzīvo starp nāvi un jaunu piedzimšanu. Mēs mēģinām saprast nāvi. Mēs mēģinām pārvarēt nāvi ar to, ka saprotam to, parādot, ka tā ir tikai ilūzija un patiesībā dvēsele dzīvo tālāk arī izgājusi caur nāves vārtiem. Tā kā mums galvenais ir tas, ka mēs mēģinām saprast nāvi un tādejādi to pārvarēt.

Bet te mēs atrodamies vissvarīgākajā punktā, kur garazinātnes tieksme pilnīgi atšķiras no lielā krievu gara Solovjova idejas, ko var izpaust apmēram šādi: 'Pasaulē ir ļaunums, pasaulē ir posts. Ja mēs ar savām maņām uzlūkojam pasauli, mēs nevaram noliegt, ka tā ir pilna ļaunuma. Un tas ir pretrunā ar apgalvojumu, ka pasaule ir dievišķa. Kā raugoties pasaulē un uztverot to ar savām maņām, var ticēt kādai dievišķai pasaulei! Dievišķā pasaule taču nevar būt ļauna! Bet maņas uztver to itin visur, un visšausmīgākais ļaunums ir nāve. Tādēļ, ka pasaulē ir nāve, tā parādās mums kā ļauna, jo nāve ir galvenais ļaunums, pirmļaunums.'

Tas ir Solovjova pasaules raksturojums. Viņš saka – es citēju gandrīz burtiski: 'Tikai paskatieties uz pasauli vienkārši ar savām maņām! Mēģiniet saprast pasauli tikai ar savu prātu, un jūs nekad nevarēsiet noliegt ļaunumu pasaulē. Un mēģināt saprast nāvi būtu absurdi! Nāve pastāv, tā sevi rāda, bet nekādā jutekliskas izziņas ceļā nevar saprast nāvi. Tādēļ jutekliskā izziņa rāda mums pasauli, kurā valda ļaunums. Vai mēs varam ticēt – jautā Solovjovs –, ka šī pasaule ir dievišķa, ja reiz tā mums rādās pilna ļaunuma? Ja reiz tā uz katra soļa rāda mums nāvi? Dievā nevar būt nekāda ļaunuma un, pirmām kārtām, tajā nevar pastāvēt Pirmļaunums. Dievā nevar pastāvēt nāve. Tātad, ja Dievs atnāktu pasaulē – es atkārtotu gandrīz burtiski, ko Solovjovs saka –, ja Dievs atnāktu pasaulē, ja viņš parādītos pasaulē, vai mēs tā vienkārši varētu noticēt, ka viņš ir Dievs? Viņam vispirms būtu sevi jāleģitimizē! Ja atnāktu kāda būtne un apgalvotu, ka viņa ir Dievs, mēs viņai nenoticētu. Viņai vispirms būtu kaut kas jāuzrāda – tā saka Solovjovs –, kaut kas līdzīgs pasaules dokumentam, pēc kura mēs varētu atpazīt, ka tas ir Dievs! Kaut ko tādu mēs nevaram atrast pasaulē. Dievs nevar apliecināt sevi ne ar ko, kas ir pasaulē, jo viss, kas ir pasaulē, ir pretrunā ar Dievu. Kā tad viņš var sevi apliecināt? Viņš var sevi apliecināt tikai tādējādi, ka, ienākot pasaulē, uzvar nāvi. Šī pirmļaunuma, nāves viņā nav. Te mums ir dievišķā apziņa, kas balstās tikai uz īsto, vēsturisko Augšāmcelšanos, kas apliecina Dievu kā Dievu. Nekas cits pasaulē, kā vienīgi Augšāmcelšanās, neļauj mums uzzināt, ka pastāv kāds Dievs. „Ja Kristus nebūtu augšāmcēlies – Solovjovs arvien piemin šo Pāvila teicienu –, tad visa mūsu ticība būtu velta. Un viss, ko mēs varam pateikt par dievišķo pasauli, būtu tikai tukši vārdi.

Tādēļ Solovjovs izteica domu, ka, ja mēs raugāmies pasaulē, mēs visur redzam tikai postu, ļaunumu, iznīkšanu un bezjēdzīgumu. Ja Kristus nebūtu augšāmcēlies, pasaulei nebūtu nekādas jēgas. Tātad Kristus ir augšāmcēlies.' Iegaumējiet labi šos vārdus! Jo šī ir dižā austrumu gara kardinālā doma.' Ja Kristus nebūtu augšāmcēlies, tad pasaulei nebūtu jēgas. Tātad Kristus ir augšāmcēlies!' Solovjovs ir teicis: kāds var domāt, ka nav loģiski teikt: 'Ja Kristus nebūtu augšāmcēlies, tad pasaulei nebūtu jēgas. Tātad Kristus ir augšāmcēlies!', taču tā ir daudz labāka loģika – uzskata Solovjovs –, nekā jebkāda cita, ar kuru jūs varat man iebilst.'

Es esmu jums uz Solovjova piemēra konkrēti parādījis, cik īpatnēji cilvēki domā austrumos. Viņi pieprasa no Dieva dokumentu par viņa dievišķīgumu; cik īpatnēji viņu domas vijas augšup, lai reiz satvertu to, ar ko Dievs tieši parāda, ka viņš ir Dievs. Cik citādi tas ir Rietumos vai Viduseiropā, kur mēs piekopjam garazinātņi! Pamēģiniet salīdzināt un pārlūkot visu to, ar ko mēs šeit nodarbojamies! Kāds tam ir mērķis? Ko

mēs gribam sasniegt? Mēs gribam izziņas ceļā saprast, ka pasaulei ir jēga, ka pasaulei ir nozīme, ka tajā ir ne tikai ļaunums un iznīcība. Mēs gribam saprast pasaules jēgu tieši izziņas ceļā. Un ar to, ka mēs saprotam, ka pasaulei ir jēga, mēs gatavojamies Kristus būtnes pārdzīvojumam. Mēs gribam saprast dzīvo Kristu. Mēs gribam pieņemt to visu kā dāvanu, kā Kristus svētību (*Gnade*). Mēs zinām, ka mums reāli var tikt dots pēc teiciena „Es esmu ar jums visas dienas līdz pat pasaules beigām.” Mēs gribam pieņemt to, ko Kristus mums pastāvīgi sola. Jo viņš runā ne vien evaņģēlijos, bet arī mūsu dvēselēs. Tieši to viņš domā teikdams „Es esmu ar jums visas dienas līdz pat pasaules beigām.” Viņš vienmēr var tikt atrasts kā dzīvais Kristus. Mēs gribam viņā dzīvot, mēs gribam uzņemt viņu sevī un dzīvot pēc principa „Nevis es, bet Kristus manī”. Tas ir mūsu galvenais moto. Un tā mēs redzam, ka, lai kur mēs nonāktu, lai kur skatītos, visur ir jēga. To arī Fausts gribēja pateikt ar vārdiem:

Tu, cēlais gars, man devi visu, visu,
Ko vien es lūdzu. Ne par velti tu
Man savu vaigu liesmās pievērsi.
Tu grezno dabu devi man par valstību
Un spēku viņu sajūst, baudīt. Ļāvi
To ne vien auksti apbrīnot kā viesim,
Tu neliedz manim viņas dziļās krūtīs
Kā uzticamam draugam lūkoties.
Tu vadi dzīvo radījumu rindu
Gar mani garām, māci manim pazīt brāļus
Tur klusā mežā, gaisā, ūdenī.
Un, kad caur mežu auka šalc un brāž,
Kad milzu priede krītot blakus zarus
Un blakus kokus spiežot zemē rauj
Un gāzienam dun dobja atbalss kalnos,-
Tu mani vadi drošā alā, rādi
Man mani pašu, mana paša krūtī
Vidsziļie brīnumi man atklājas.

J. V. Gēte „Fausts”
(Raiņa tulkojums)

Garīgi aptvert ārējo un iekšējo, saprast pašas nāves jēgu kā pāreju no vienas dzīves formas pie citas! Un, ja mēs meklējam dzīvo Kristu, tad līdz ar to mēs sekojam viņam cauri nāvei un piedzīvojam Augšāmcelšanos. Mēs neizejam no Augšāmcelšanās kā austrumeiropietis. Mēs sekojam Kristum, ļaujam viņam sevi inspirēt, ieņemam viņu savās imaginācijās. Mēs sekojam Kristum līdz pat nāvei. Mēs viņam sekojam ne tikai tad, kad sakām „ex deo nascimur” (No Dieva mēs piedzimstam), – bet arī, kad sakām „in Christo morimur” (Kristū mēs mirstam). Mēs izsekojam pasauli un zinām, ka pati pasaule visā savā daudzveidībā ir dokuments, ar kuru Dievs apliecina savu dievišķīgumu. Mēs Rietumos, gribot pārdzīvot un saprast, kā gars darbojas un valda pasaulē, nevaram teikt: ‘Mums vajadzīgs dokuments, ar kuru pasaulē ienākušajam Dievam sevi jāapliecina.’ Mēs meklējam Dievu visur. Mēs meklējam Dievu gan dabā, gan cilvēku dvēselēs.

Tādēļ piektajam pēcatlantiskajam kultūras periodam ir vajadzīgs tas, ko mēs studējam savās brālīgajās atzaru apvienībās. Tam ir vajadzīga apzināta kopšana, tā garīgā aura, kas vēl plīvo virs mums, kas pašlaik tiek augsto hierarhiju garu kopta un, kas ieplūdis cilvēku dvēselēs, kad viņi dzīvos sestajā kultūras periodā. Mēs negribam vērsties pie mirušā, kā austrumos cilvēki vērsas pie grupas dvēseliskuma, kas ir palicis pāri no iepriekšējiem laikiem. Mēs gribam kopt dzīvības elementu jau kopš bērnības, un tas ir mūsu atzaru kopienas gars. Mēs negribam meklēt to, kas bango tur apakšā, asinīs, mēs negribam sasaukt kopā tikai tos, kuri ir saistīti ar kopīgām asinīm. Mēs gribam saukt kopā cilvēkus, kuri grib būt brāļi un māsas garā, kuri grib kopā studēt garazinātņi un just pār sevi plīvojam labo brālības garu.

Tas ir tas, ko mēs uzņemam sevī kā pirmo domu, kas kā svētība pavada viena no mūsu atzaru darbošanās sākumu. Līdz ar to mēs iesvētām šo atzaru. Kopīgums un dzīvīgums! Kopīgumu mēs meklējam virs sevis, dzīvo Kristu sevī, Kristu, kuram nav vajadzīgs nekāds dokuments, kuram nav jāapliecina sevi ar Augšāmcelšanos, bet kas jau ir apliecināts ar to, ka mēs viņu pārdzīvojam sevī. Kopīgums virs mums, Kristus mūsos – tas lai ir mūsu moto dibinot šo atzaru. Un mēs zinām: ja divi vai trīs, vai septiņi, vai daudzi, daudzi ir apvienoti šai ziņā - Kristus vārdā, tad visos viņos dzīvo Kristus. Un visi, kas šai ziņā atzīst Kristu kā savu brāli, paši ir brāļi un māsas. Kristus grib atzīt par savu brāli ikvienu, kurš citu cilvēku atzīst par savu brāli.

Ja mēs spēsim veikt savu darbu šādā noskaņojumā, tad tajā valdīs pareizais mūsu garazinātņiskās kustības gars. Ir ļoti iepriecinoši, ka arī šajos grūtajos laikos mūsu garazinātņes draugi no ārpuses ir atraduši iespēju pievienoties tiem, kuri grib nodibināt savu atzaru šeit. Atgriezušies mājās, viņi varēs aiznest savos atzaros šos svētības vārdus, šīs svētīgās domas, un turpmāk viņi varēs arvien atgriezties savās domās pie tiem, kas šajā atzarā ir uzņēmušies strādāt kopā mūsu kustības ziņā. Tā arvien vairāk varēs augt mūsu neredzamā kopiena. Un kad šāds darba noskaņojums izplatīsies arvien vairāk, mēs ar garazinātņes palīdzību izpildīsim mums uzstādītās prasības cilvēces augšupejas vārdā. Un tad mēs drīkstam ticēt, ka lielie gudrības Skolotāji, kuri ved cilvēci uz priekšu, kuri arvien sagādā tai vajadzīgās zināšanas, piedalīsies mūsu darbā. Un es zinu, ka, kamēr jūs šeit strādāsi mūsu garazinātņes ziņā, augstie Skolotāji, kuri patiesi vada mūsu kustību no garīgajām pasaulēm, būs klāt arī jūsu darbā.

No šī redzespunkta es šodien piesaucu šo gudrības Skolotāju spēku un mīlestību; es piesaucu šo gudrības Skolotāju, kuri ir tieši saistīti ar augstāko hierarhiju spēkiem, svētību arī pār šī atzara darbu. Lai jūsu labais gars, jūs, lielie Skolotāji, un mūsu garazinātņiskās kustības labais gars nolaižas pār šo atzaru. Lai tas tajā valda un darbojas!